

Frank Churchill se vrátil; a jestli na něho v otcovském domě museli čekat s večeří, v Hartfieldu se o tom nedozvěděli, neboť paní Westonové příliš záleželo na tom, aby si ho pan Woodhouse oblíbil, než aby mu prozradila jakýkoli jeho poklesek, ježž bylo možno zamlčet. Vrátil se s ostříhanými vlasy a s dobromyslnou ochotou

žertoval na vlastní účet, avšak zřejmě se vůbec nestyděl za své počínání. Neměl proč se smířovat s delšími vlasy, ani neskrýval rozpačitý výraz; nemusel litovat zbytečně vyhozených peněz ani kvůli tomu ztrácet náladu. Byl stejně sebejistý a temperamentní jako předtím; a Emma, poté co se s ním setkala, vedla takovému úvahy:

„Nevím, jestli je to tak správné, ale pošetilosti rozhodně přestávají být pošetilé, když se jich dopouštějí rozumní lidé z pouhé lehkovážnosti. Zloba zůstává vždy zlobou, ale bláznovství nemusí být vždy bláznovství. — Záleží na povaze těch, kdo se k němu uchýlí. Tak třeba pan Knightley: to není žádný povrchní, pošetilý mladíček. Kdyby byl, udělal by něco takového docela jinak. Buď by se svým činem chlubil, nebo by se za něj styděl. Stavěl by na odív své hejskovství, anebo by uhýbal jako slaboch, který nedokáže obhájit vlastní marnivost. — Ne, jsem pevně přesvědčena, že Frank Churchill není ani povrchní, ani pošetilý.“

Nadešlo úterý, a s ním příjemná vyhlídka, že pobude v jeho společnosti déle než dosud; že bude mít možnost posoudit jeho chování při formální příležitosti a na základě toho i smysl jeho chování vůči ní; dohadovat se, kdy už vyvstane nutnost vnést do jejich styků chladnější tón; a představit si, co se asi honí v hlavě všem, kteří je ten večer poprvé vidí spolu.

Byla odhodlána prožít krásný večer, přestože se měl odehrávat v kulisách salónu Coleových a ona měla v živé paměti, že žádný z poklesků páně Eltonových jí v době, kdy se ještě těšil její přízni, neznepokojoval víc než jeho ochota kdykoli povečeřet s panem Colem.

O tatíčka bylo přepečlivě postaráno, neboť se uvolila přijít jak paní Batesová, tak paní Goddardová; a než odešla, splnila ještě příjemnou povinnost a přiběhla je obě pozdravit; byli všichni už po večeři, a zatímco tatíček láskyplně prohlašoval, jak jí to krásně sluší, vynahradila oběma dámám, pokud to bylo v jejich silách, nedobrovolnou zdrženlivost, k níž je možná donutila páně Woodhousova starost o jejich zdraví během večeře, tím že jim ukrojila pořádné porce dortu a dolila vína. — Dala jim připravit bohatou večeři: teď by jen byla ráda věděla, jestli jim to bylo dopřáno i sníst.

K dveřím Coleových předjela těsně za jiným kočárem, a potěšilo ji, když zjistila, že patří panu Knightleymu; neboť pan Knightley, který si nedržel koně, nerad peníze rozhazoval, a naopak se těšil pevnému zdraví, byl při své činorodé a nezávislé povaze podle Emmina mínění až příliš hotov

překonávat vzdálenosti po svých a nepoužíval svůj kočár tak často, jak by se bylo slušelo na pána Donwellského panství. Teď se jí dostalo příležitosti vřele ho pochválit, dokud jí tím srdce překypovalo, neboť počkal a pomáhal jí z kočáru.

„Takhle se přece sluší přijet,“ pravila mu, „jako urozený pán. — To jsem ráda, že vás vidím.“

Poděkoval jí a poznamenal: „Mám štěstí, že jsme přibyli ve stejnou chvíli! Kdybychom se byli setkali až v salóně, pochybuji, že bych vám připadal urozenější než jindy. Sotva byste byla z mého vzhledu nebo vystupování rozpoznala, jakým způsobem jsem se dostavil.“

„Ale ano, rozpoznala, určitě rozpoznala. Když někdo přibude na návštěvu nedůstojným způsobem, vždycky se tváří nejistě nebo předstírá spěch. Vy si jistě myslíte, že se přes něco takového dobře přenesete, vy to berete jako hozenou rukavici, tváříte se záměrně bezstarostně. Ale troufám si tvrdit, že mně aspoň to za takových okolností nikdy neušlo. Dnes však nemusíte nic zastírat. Nemusíte se obávat, že vám někdo přisoudí pocit zahanbení. Nebudete se snažit, abyste hned napohled všechny převyšoval. Dnes s vámi moc ráda vstoupím do salónu.“

„Dívčí třesky plesky!“ zněla jeho odpověď, ale vůbec ne rozhněvaně.

Emmě poskytl pak večírek ještě řadu důvodů, aby byla stejně spokojena jako s panem Knightleyem. Přijali ji srdečně i s úctou, která jí musela zalichotit, a prokazovali jí takovou čest, že si ani víc přát nemohla. Po příchodu Westonových patřily nejláskyplnější a nejobdivnější pohledy obou manželů jen jí; syn k ní přikročil s radostnou dychtivostí, která ji hned puncovala na předmět jeho pozornosti, a u večeře zjistila, že jsou usazení vedle sebe — nikoli, jak byla skálopevně přesvědčena, bez obratné manipulace z jeho strany.

Společnost se tu sešla dost početná: zahrnovala ještě další rodinu, řádnou a zcela přijatelnou velkostatkářskou rodinu, s níž se Coleovým poštěstilo seznámit, a jednoho příbuzného pana Coxe, který byl v Highbury advokátem. Méně významné dámy se měly dostavit v průběhu večera, mezi nimi slečna Batesová, Fairfaxová a Smithová; avšak i tak zasedlo k večeři tolik hostů, že se na žádném hovoru nemohli podílet všichni; a tak zatímco se probírala politika a pan Elton, mohla se Emma plně soustředit na roztomilosti svého souseda. První zvuk, který k ní zdálky dolehl a vzbudil její pozornost, bylo jméno Jane Fairfaxové. Paní Coleová o ní začala vyprávět cosi, co slibovalo být zajímavé. Poslouchala a zjistila, že se to vyplatí. Ta velmi podivuhodná část Emmy, její fantazie, dostala nový podnět z čerstvého, vysoce zajímavého zdroje. Paní Coleová vykládala, jak přišla na návštěvu k slečně Batesové, a jen vkročila do salónu, hned jí padlo do oka fortepiano — velice elegantně vypravený nástroj — nikoli křídlo, ale velké, bytelné pianino; a podstata celého vyprávění, závěr všech projevů překvapení, dotazů a blahopřání z její strany a vysvětlování ze strany slečny Batesové byl ten, že klavír doručili včera od Broadwooda k velkému údivu jak tety, tak neteře — zcela neočekávaně; a podle slov slečny

Batesové z toho i Jane sama byla zprvu celá tumpachová, neuměla si vysvětlit, kdo jej mohl objednat — ale teď už jsou obě naprosto přesvědčené, že to může být dílo jen jediného člověka na světě — dárcem je samozřejmě plukovník Campbell.

„Nikdo jiný ani nepřichází v úvahu,“ dodala paní Coleová, „a mne jen udivovalo, že v té věci panovala nějaká nejistota. Jenomže Jane, pokud vím, od nich nedávno dostala dopis a tam o žádném fortepianu nestálo ani slůvko. Ona jistě zná jejich způsoby nejlépe, ale já bych si jejich mlčení nevykládala jako důkaz toho, že se nechystali ji obdarovat. Třeba se rozhodli, že ji překvapí.“

Mnozí s paní Coleovou souhlasili; každý, kdo přispěl k rozhovoru na toto téma, vyjádřil stejné přesvědčení, že klavír poslal plukovník Campbell, a stejnou radost nad jeho darem; a bylo jich dost, kteří k tomu měli co poznamenat, aby Emmě bylo dopřáno přemýšlet si po libosti a přitom ještě naslouchat, co říká paní Coleová.

„Pámbuví, že mi už dávno žádná zpráva nezpůsobila takovou radost! Vždycky mi bylo upřímně líto, že Jane Fairfaxová, která tak skvostně hraje, nemá vlastní nástroj. Připadlo mi to jako velká škoda, zvláště když si představíte, v kolika domech stojí krásná fortepiana naprosto zbytečně. To zní jako výtka na naši adresu, že! Však jsem jen včera říkala manželovi, že se až stydím podívat na naše nové křídlo v salóne, když já nerozeznám jednu notu od druhé a naše dcerušky, které se teprve začínají učit hrát, to třeba ani nikam nepřivedou, zatímco chudinka Jane Fairfaxová hraje tak mistrně, a přitom nemá nic, co by se mohlo nazvat nástrojem, ba ani žádný ubohý starý spinet, aby se potěšila. — Tohle jsem říkala manželovi právě včera a naprosto se mnou souhlasil. Jenomže on tak hluboce miluje hudbu, že si to nemohl odepřít a to křídlo nekoupit, a chová naději, že se snad někdo z našich dobrých sousedů laskavě uvolí využít ho lépe, než umíme my, a z toho důvodu se vlastně ten nástroj koupil — protože jinak bychom se kvůli tomu jistě museli hanbit. — Upřímně doufáme, že se slečna Woodhousová dá přemluvit, aby jej dnes večer vyzkoušela.“

Slečna Woodhousová vyjádřila patřičně svou ochotu; a jelikož zjistila, že od paní Coleové už žádnou další informaci nepochytí, obrátila se k Franku Churchillovi.

„Nad čím se tak usmíváte?“ zeptala se.

„Já jen tak, a nad čím vy?“

„Já? — Zřejmě se usmívám z radosti nad tím, že je plukovník Campbell tak bohatý a tak štědrý. — Je to velkorysý dar.“

„Zajisté.“

„Jen mne udivuje, že ho neposlali už dávno.“

„Možná že tu slečna Fairfaxová nikdy tak dlouho nepobývala.“

„Anebo že jí plukovník nedal k dispozici jejich vlastní nástroj, který teď musí být zavřen v londýnském domě a nikdo k němu nemá přístup.“

„To je velké křídlo a třeba usoudil, že v pokojích paní Batesové by pro ně nikde nebylo dost prostoru.“

„Říkejte si, co chcete, ale váš výraz svědčí o tom, že si v duchu myslíte o celé té záležitosti totéž co já.“

„To nevím. Spíš bych soudil, že mi přisuzujete víc bystrozraku, než si zasloužím. Usmívám se, protože se usmíváte vy, a patrně pojmu stejné podezření jako vy, až mi to svoje odhalíte, ale prozatím nevidím důvod k pochybnostem. Není-li dárcem plukovník Campbell, tak kdo tedy?“

„Co byste říkal paní Dixonové?“

„Paní Dixonová! Máte pravdu. Na tu jsem nepomyslel. Paní Dixonová ví

jistě stejně dobře jako její otec, že by zde klavír přišel vhod, a celý ten způsob, záhada a překvapení, jistě spíš odpovídá záměru mladé ženy než staršího muže. Troufám si tvrdit, že to byla paní Dixonová. Vždyť jsem vám to říkal, že moje podezření bude shodné s vašim.“

„V tom případě musíte své podezření rozšířit a zahrnout do něho i pana Dixona.“

„Pana Dixona. — No prosím. Ano, okamžitě jsem vytušil, že to musí být společný dar manželů Dixonových. Nedávno jsme přece spolu hovořili o tom — vzpomínáte si? — že on vřele obdivoval její klavírní umění.“

„Ano, a co jste mi o tom prozradil, potvrdilo domněnku, která mne napadla už dříve. — Nechci pochybovat o čistých úmyslech jak ze strany pana Dixona, tak slečny Fairfaxové, avšak nemohu se zbavit podezření, že poté, co požádal o ruku její přítelkyni, přihodil se mu ten malér, že se zamiloval do ní, anebo rozpoznal jistou náklonnost z její strany. Člověk se může dohadovat dvacetí věcí a žádná z nich nebude ta pravá, avšak jsem přesvědčena, že měla zvláštní důvod pro to, aby raději chtěla zůstat v Highbury, místo co by odjela s Campbellovými do Irska. Tady musí žít v nedostatku a odříkání — tam by jí čekaly jen a jen radovánky. A tu záminku, že jí svědčí v rodném kraji, tu považuji za pouhou výmluvu. V létě by to ještě znělo jakžtakž věrohodně, ale komu prospěje vzduch rodného kraje v mě-

síci lednu, únoru nebo březnu? Roztopené krby a kočáry poslouží lidem s otřeseným zdravím daleko lépe, a ona nebude žádná výjimka. Nevyžadují, abyste převzal má podezření se vším všudy, jak jste velkoryse prohlásil, jenom vám poctivě říkám, co mne napadlo.“

„A zní to namouvěru dost pravděpodobně. Že pan Dixon dával u klavíru zřetelně přednost jí před přítelkyní, to mohu potvrdit.“

„A navíc: zachránil jí život. Slyšel jste o tom? — Vyjíždka po lodi: nešťastnou náhodou by byla spadla přes palubu a on ji zachytil.“

„Já vím. Byl jsem u toho — zúčastnil jsem se onoho výletu.“

„Skutečně? — Aha! — Patrně jste ale nic nepostřehl, když vás nic nenapadlo. To já být u toho, tak bych byla zaručeně mnohé odhalila.“

„Rád věřím, ale já, duše prostá, jsem neviděl nic než to, že slečna Fairfaxová byla téměř smetena do vln a pan Dixon ji na poslení chvíli zachytil. — Odehrálo se to všechno ve vteřině. A třebaže vzápětí zachvátila přítomné velká hrůza a zavládl zmatek — myslím, že trvalo dobré půl hodiny, než jsme se trochu vzpamatovali — sdíleli tyto pocity všichni a sotva by se bylo rozpoznalo, jestli se někdo ulekl víc. Tím ovšem nechci tvrdit, že by byste třeba byla něco takového neobjevila.“

Zde byli nuceni rozhovor přerušit a přispět svým dílem k dlouhé, rozpačité přestávce mezi chody, a tím vyhovět předpokladu, že si budou počínat stejně škrobeně a uhlazeně jako ostatní; jakmile však byl stůl znovu bezpečně prostřen, každá miska se ocitla na vykázaném místě a zavládl znovu i ruch i pohoda, Emma pokračovala:

„To zasláné fortepiano je pro mne rozhodující. Potřebovala jsem vědět něco bližšího, a tohle je dostatečně průkazné. Uvidíte: zanedlouho uslyšíme, že je to dar manželů Dixonových.“

„A kdyby Dixonovi rázně popřeli, že o tom nic nevědí, usoudíme nepochybně, že ho poslali Campbellovi.“

„Ne, jsem přesvědčena, že není od Campbellových. Slečna Fairfaxová ví, že není od Campbellových, jinak by na ně byla hned pomyslela. Nebyla by to pro ni žádná záhada, kdyby se odvažovala přisoudit ho jim. Možná že jsem vás nepřesvědčila, ale já věřím, že hlavní slovo v té záležitosti měl pan Dixon.“

„Křivdíte mi, když si myslíte, že jste mne nepřesvědčila. Můj úsudek je zcela v područí vašich úvah. Ze začátku, kdy jsem se domníval, že i vy považujete za dárcce plukovníka Campbella, jsem v tom viděl otcovskou laskavost a považoval jsem to za nejpřirozenější věc na světě. Pak jste se však zmínila o paní Dixonové, a mně se zdálo mnohem pravděpodobnější, přičíst ten čin přátelské ženské náklonnosti. A teď to vidím pouze v jediném světle: jako dar z lásky.“

Nebylo proč rozvíjet dále tyto úvahy. Usoudila, že to myslí upřímně: ta slova mu šla očividně od srdce. Už se o tom nezmínila; jiné věci přišly na přetřes; večeře se chýlila ke konci; podával se moučník; pak přišly pozdravit děti, hosté na ně mluvili a obdivovali je a hovor plynul obvyklým tokem: padlo pár chytrých poznámek a pár vysloveně pošetilých, ale mno-

honásobně víc ani takových, ani onakých — nezaznělo nic horšího než všední banálnosti, nudné opakování, známé novinky a těžkopádné žerty. Dámy neseděly v salónu dlouho, než po skupinkách přibyly ostatní dámy. Emma dávala pozor, jakým způsobem se uvede její mladičká přítelkyně; a neměla-li důvod se rozplývat nad její důstojností a vznešeností, mohla se zato nejen láskyplně potěšit její svěží roztomilostí a bezelstnými způsoby, ale i z hloubi duše zaradovat, že má tak slunnou, radostnou, nerozčtivělou povahu, která jí umožňuje najít útěchu v zábavě, přestože právě proží-

vá bolest z nešťastné lásky. Tady sedí — a kdo by tušil, jaké potoky slz donedávna prolévala? Vypravit se do společnosti, vyparádít se, koukat, jak se vyparádili ostatní, sedět, půvabně se usmívat a mlčet, to jí stačilo v té chvíli ke štěstí. Jane Fairfaxová vypadala a uměla se pohybovat mnohem lépe; Emmě však tušení napovídalo, že by s Harriet ochotně měnila, že by od ní ještě moc ráda získala útrapy neopětované lásky — ano, dokonce i neopětované lásky k panu Eltonovi — výměnou za nebezpečné štěstí z vědomí, že jí miluje manžel její přítelkyně.

Při tak početné společnosti nebylo nezbytné, aby se Emma k Jane Fairfaxové přidružila. Nechtělo se jí mluvit o tom klavíru, měla pocit, že odhalila příliš mnoho z jeho tajemství a že by proto nebylo ohleduplné, kdyby dala najevo zvědavost nebo zájem; zachovávala tedy úmyslně odstup; druhé dámy však okamžitě zavedly hovor na tuto událost, a ona viděla, s jak rozpačitým ruměncem přijímá Jane blahopřání a jaký provinilý ruměncem provází slova o „mém dobrotivém pěstounu plukovníkovi Campbellovi“. Dobrosrdečná paní Westonová, sama milovnice hudby, jevila obzvláštní zájem, a Emma se musela v duchu usmát nad vytrvalostí, s jakou se podrobně vyptávala a probírala tón nástroje, úhoz, pedál, a zřejmě ji ani v duchu nenapadlo, jak vroucně by si krásná hrdinka přála o tom už nemluvit, ač jí to bylo možno jasně vyčíst na tváři.

Zakrátko se k nim přidružili někteří pánové a jim v čele přispěchal Frank Churchill. Vešel dovnitř první a ze všech nejztepilejší; a poté, co složil cestou poklonu slečně Batesové a její neteři, zamířil hned na opačnou stranu dámského kroužku, kde seděla slečna Woodhousová; a dokud se neuvolnila židle vedle ní, tak si nesedl. Emma lehce uhádla, co si o tom všichni přítomní jistě myslí. Dvoří se jí, to vidí každý. Představila ho své přítelkyni slečně Smithové, a v příhodných chvílích pak vyposlechla, co jeden o druhém soudí. On — v životě neviděl tak rozkošnou tvářičku a je okouzlen její naivitou. A ona — Je to pro něho až moc lichotivé, jen co je pravda, ale podle jejího se v něčem trošku podobá panu Eltonovi. Emma ovládla své rozhořčení a jen se od ní mlčky odvrátila.

Vyměnila si se zmíněným pánem chápatý úsměv, když oba zabloudili očima k slečně Fairfaxové; bylo však moudřejší obejít se beze slov. Sdělil jí, že už v jídelně neměl stání — nesnáší dlouhé vyseďávání — zvedl se první, jakmile to jen trochu bylo možné — jeho otec, pan Knightley, pan Cox a pan Cole tam ještě zůstali a probírají nějaké záležitosti zdejší farnosti — cítil se však mezi nimi dobře, protože jsou to podle jeho názoru všichni noblesní a rozumní muži; a hovořil o Highbury vůbec s takovým uznáním — získal dojem, že je tu nezvykle mnoho příjemných rodin — až si Emma začala klást otázku, zda její opovrhlivý postoj vůči rodné obci není přehnaný. Vyptávala se ho na společenský život v Yorkshiru — žije-li poblíž Enscombu více rodin a tak podobně; a z jeho odpovědí usoudila, že co se Enscombu samého týče, mnoho se tam neděje; návštěvy že se odbývají v okruhu vznešených domů, z nichž žádný neleží v bezprostřední blízkosti; a že i v případě domluveného dne a přijatého pozvání je třeba napůl počítat s tím, že paní Churchillová nebude natolik při síle nebo při chuti, aby se někam vypravili; že ze zásady nenavštěvují nikoho nově přistěhovalého; a třebaže on má svůj vlastní okruh známých, je to *občas* spojeno s těžkostmi nebo i úpěnlivým naléháním, než se mu podaří odjet nebo si někoho na večer pozvat.

Pochopila, že zatímco Enscombe nemůže uspokojit, Highbury, ukáže-li se v nejlepším světle, si může docela dobře získat takového mladíka, který žije doma ve větším klidu a odloučenosti, než je mu po chuti. Všechno nasvědčovalo tomu, že je v Enscombu důležitou osobou. Nevychloubal se, ale odhalil docela bezděčně, že dokázal tetinku přemluvit i tehdy, kdy se o to strýček pokoušel marně; a když to s úsměvem vzala na vědomí, doznal, že by jí patrně časem (snad s nějakou tou výjimkou) dokázal přemluvit k čemukoli. O jedné z těchto výjimek, kdy jeho vliv nestačil, se vzápětí zmínil. Přál si z celého srdce podívat se do ciziny — dychtivě toužil cestovat — ona však o tom nechtěla ani slyšet. To se přihodilo vloni. *Nyní*, pravil, už tahle touha začíná vprchávat.

O žádné další výjimce, kterou nedokázal prosadit, se nezmínil, Emma ale uhádla, že šlo o ohleduplné chování vůči otci.

„Právě jsem učinil tragický objev,“ pravil po krátké odmlce. — „Zítra tady už budu týden — to je polovina určeného času. Ještě nikdy mi dny tak

neutíkaly! — Zítra už týden! — Vždyť jsem se sotva stačil seznámit s paní Westonovou a s ostatními! — Nechci na to ani pomyslet.“

„Třeba teď začnete litovat, že jste celý jeden den z tak mála věnoval tomu, abyste se dal ostříhat.“

„Ne,“ usmál se, „toho neželím vůbec. Nemohu se těšit ze společnosti přátel, nemám-li pocit, že vypadám přijatelně.“

Mezitím přišli do salónu i ostatní pánové a Emmě v jedné chvíli nezbylo než se od něho na pár minut odvrátit a vyposlechnout pana Colea. Jakmile pan Cole poodešel a ona mu opět mohla věnovat pozornost, zjistila, že Frank Churchill hledí upřeně přes celou místnost na slečnu Fairfaxovou, která seděla přímo naproti.

„Co se děje?“ zeptala se.

Trhl sebou. „Děkuji, že jste mne vzpamatovala,“ pravil. „Obávám se, že jsem si počínal přímo nezdvofácky, ale slečna Fairfaxová zvolila skutečně tak prazvláštní účes — vsutku nevidaný — že od ní nemohu odtrhnout oči. V životě jsem neviděl tak výstřední kreaci. — Ty kadeře! — To si musela vymyslet sama. Žádná jiná dáma tak nevypadá. Půjdu se jí zeptat, jestli je to podle irské módy. Mám? — Ano, udělám to — jsem odhodlán — a vy se dívejte, jak to přijme, jestli jí vženu krev do tváří.“

A už byl pryč; Emma vzápětí viděla, že stanul před slečnou Fairfaxovou a něco jí říká, ale jak to na ni zapůsobilo, nepoznala, neboť si stoupl nešikovně přímo před ni, takže jí všechno ušlo.

Než se mohl vrátit na místo, usadila se tam paní Westonová.

„V početnější společnosti si člověk může dovolit jeden přepych: přitočit se ke komukoli a povídat cokoli,“ poznamenala. „Emmo drahá, toužím si s tebou promluvit. Učinila jsem jistý objev a pojala záměry, jak to děláváš ty, a musím tě s nimi obeznámit, dokud nepomine první vzrušení. Jestlipak víš, jak se sem dostaly slečna Batesová s neteří?“

„No přece — Coleovi je pozvali, ne?“

„To ano — ale jakým způsobem se sem dopravily? — jak překonaly vzdálenost od nich sem?“

„Pěšky, předpokládám. Jak jinak?“

„Máš pravdu. A tak mi před chvílí přišlo na mysl, jak je to smutné, že se Jane Fairfaxová bude muset ubírat pozdě v noci domů pěšky, když jsou takové chladné noci. Zadívala jsem se na ni, a třebaže jí to dneska sluší ještě víc než jindy, připadala mi celá rozpálená, a řekla jsem si, že takhle se jistě nastudí. Chudinka zlatá! Tak mě to pomýšlení trápilo, že jsem vyhledala manžela, sotva přišel do salónu, a řekla mu o kočár. Jistě uhádneš, že mi ochotně vyhověl, a jakmile jsem se ubezpečila, že nic nenamítá, vyhledala jsem slečnu Batesovou a oznámila jí, že je jim náš kočár k službám, než odveze nás; chtěla jsem, aby si nemusela dělat starosti. Překypovala vděčností, dobráčka, jak si jistě umíš představit. A že prý je ‚nejšťastnější bytost pod sluncem!‘ ale s tisícími díky — ‚nemusí nás obtěžovat, protože kočár pana Knightleyho je přivezl a má je též dopravit domů‘. To mne skutečně překvapilo — jistěže jsem byla ráda, ale dost mne to pře-

kvapilo. Ta laskavá ochota — a promyšlená pozornost! — málokterý muž by na něco takového vůbec připadl. A zkrátka a dobře, jak znám jeho zvyky a způsoby, kloním se k domněnce, že si vzal kočár jen s ohledem na ně. Sám pro sebe by nedal zapřáhnout pár koní; ne, byla to jenom záminka, aby jim mohl prokázat službu.“

„Nejspíš ano,“ řekla Emma, „to je víc než pravděpodobné. Nevím o nikom, kdo by v tomhle byl pohotovější než pan Knightley — kdo by si vždy počínal tak dobrosrdečně, užitečně, ohleduplně a velkoryse. Není to galantní muž, ale má lidský cit, a tohle by mu vzhledem k Janině podlomenému zdraví připadalo jako otázka lidskosti. — A činy vedené nenápadnou laskavostí bych od nikoho nečekala spíš než od pana Knightleyho. Víím, že přijel dneska se spřežením — protože jsme přibyli zároveň, a já ho kvůli tomu škádlila, ale on se neprozradil ani slůvkem.“

„Hm,“ usmála se paní Westonová, „v tom případě mu přisuzuješ větší dávku prosté nesobecké dobrotivosti než já, protože zatímco mi slečna Batesová tohle všechno vykládala, vylíhlo se mi v hlavě podezření a už jsem se ho nedokázala zbavit. A čím víc na to myslím, tím se mi to jeví pravděpodobnější. Zkrátka a dobře, zasnoubila jsem pana Knightleyho s Jane Fairfaxovou. Vidíš ty důsledky, když s tebou člověk drží krok! — Co tomu říkáš?“

„Pan Knightley a Jane Fairfaxová!“ zvolala Emma. „Drahá paní Westonová, jak vás vůbec něco takového mohlo napadnout? Pan Knightley! — Pan Knightley se nesmí oženit! — Přece byste nechtěla připravit malého Jindříška o dědictví? — Nene, Jindříšek musí zůstat budoucím pánem na Donwellu. S tím já naprosto nemohu souhlasit, aby se pan Knightley oženil, a víím, že jeho by to ani v duchu nenapadlo. Žasnu, co jste si to vyvzpomněla.“

„Vypověděla jsem ti, milá Emmo, co ve mně vzbudilo to podezření. Ani mně by se ten sňatek nezamlouval — nechtěla bych poškodit drahého Jindříška — ale okolnosti mi takovou myšlenku vnukly. A kdyby pan Knightley skutečně zatoužil se oženit, přece bys ho neodsoudila k staromládenctví jen kvůli Jindříškovi, šestiletému hošíkovi, který o tom všem nemá ani ponětí?“

„Ano, odsoudila. Nesnesla bych pomyslení, že by Jindříšek přišel o dědictví. — Pan Knightley a ženitba! — To mne v životě nenapadlo a nesmírím se s tím ani teď. A ještě Jane Fairfaxová, ze všech žen právě ona!“

„Je jí odjakživa velice nakloněn, jak dobře víš.“

„Ale vždyť by to byl tak nemoudrý svazek!“

„Nemluvím o jeho moudrosti, pouze o jeho pravděpodobnosti.“

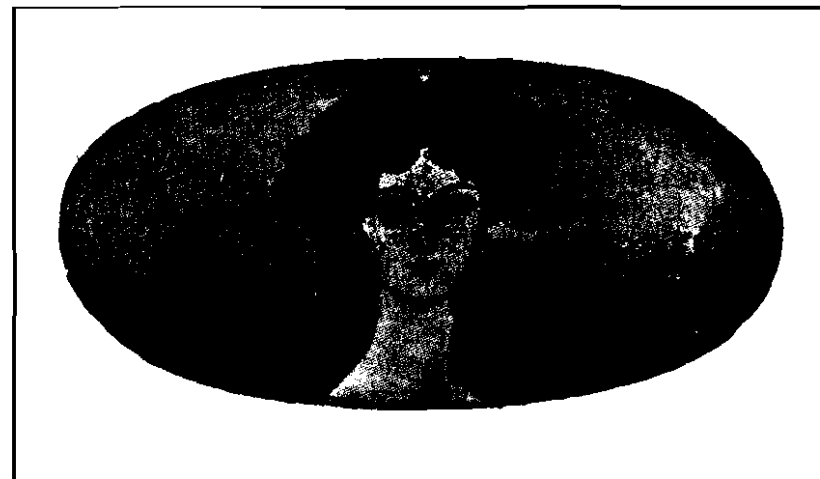
„Já tu nevidím žádnou pravděpodobnost, ledaže byste vycházela z pádnějších důvodů, než jste zatím uvedla. Jeho dobrota, jeho lidský soucit stačí dostatečně vysvětlit to spřežení, to vám povídám. Váží si rodiny Batesovy nezávisle na Jane Fairfaxové — je vždy hotov jim prokázat nějakou ochotu. Drahá paní Westonová, nehrajte si na dohazovačku. Nemáte pro to předpoklady. Jane Fairfaxová paní na Donwellu! — Ne, to ne, všechno se ve

mně proti tomu bouří. Už kvůli němu samému bych nechtěla, aby se dopustil takového šilenství.“

„Nerozvážnosti možná — ale šilenství rozhodně ne. Nejsou si rovni majetkem a snad je tu i jistý věkový rozdíl, ale jinak nevidím, co by tomu bránilo.“

„Ale pan Knightley se vůbec nechce ženit. Jsem přesvědčena, že na ženitbu nepomýšlí. Prosím vás, nenasazujte mu takového brouka do hlavy. Proč by se měl ženit? Je moc spokojený takhle sám: má své hospodářství a své

ovce, svou knihovnu, vládne celé farnosti, a k tomu přímo zbožňuje bratrovy děti. Nestrádá vinou prázdného času ani prázdného srdce.“

„Dokud si to bude myslet on sám, tak to i bude, Emminko, ale jestli se vážně zamiloval do Jane Fairfaxové —“

„Nesmysl! Jane Fairfaxová je mu lhostejná. Aspoň co se lásky týče, je mu určitě lhostejná. Udělal by všechno možné, aby jí a jejím příbuzným nějak prospěl, ale —“

„Myslím, že by jim nejvíc prospěl, kdyby Jane tak dobře zaopatřil,“ zasmála se paní Westonová.

„Jim by možná prospěl, ale sám sobě by hrozně ublížil, to víím; byl by to ostudný a ponižující svazek. Jak by se mohl smířit se slečnou Batesovou jako s příbuznou? — Strašila by mu na Donwellu a od rána do večera by mu děkovala za to, že byl tak laskav a vzal si Jane. — Taková vzácná laskavost z jeho strany! — Je odjakživa vůči sousedům tak přepozorný a ohleduplný! A hned přeletí jinam, půl věty, a už je u matiččiny staré spodničky. Vždyť ani ta spodnička není tak velmi stará — ta ještě vydrží dlouhou štrapáci — mají obě to štěstí, že všechny jejich spodničky jsou z dobrého, pevného plátna.“

„Styď se, Emmo! Nesmíš se po ní tak opičit. Musím se smát i proti své vůli. Nezdá se mi ostatně pravděpodobné, že by slečna Batesová pana Knight-

leyho příliš obtěžovala. Podružné maličkosti ho nevyvádějí z míry. Aťsi drčí jako kolovrátek: až bude on chtít něco říci, zesílí hlas a její brebentění zanikne. Jenomže otázka nezní, je-li to pro něho žádoucí nebo nežádoucí svazek, ale jestli si ho přeje; a to si myslím, že ano. Slyšela jsem ho hovořit — a ty sama jistě také — o Jane Fairfaxové s velkým uznáním. A jak se o ni zajímá — jak úzkostlivě se stará o její zdraví — jak ho trápí, že před sebou nemá lepší vyhlídky! O tom všem jsem ho slyšela mluvit velmi procitěně. A jak obdivuje její dovednost u klavíru a její zpěv! Prohlásil jednou přede mnou, že by jí dokázal naslouchat věčně. Ach, a to bych byla málem zapoměla, co mne také napadlo — ten klavír od neznámého dárce — třebaže jsme se všichni ztotožnili s vysvětlením, že je od Campbellových — co když ho poslal pan Knightley? Nemohu si pomoci, mně je to podezřelé. On by podle mého právě něco takového dokázal udělat, a ani by nemusel být zamilovaný.“

„V tom případě to tedy nemůže sloužit za důkaz, že zamilovaný je. Mně to ale na něho vůbec nepřípadá. Pan Knightley nedělá nic potají.“

„Častokrát v mé přítomnosti litoval, že nemá žádný nástroj, častěji, než bych čekala, že na to za normálních okolností vůbec pomyslí.“

„No prosím, ale kdyby zamýšlel jí klavír darovat, tak by jí to řekl.“

„Třeba mu to nedovolil jemnocit, děvenko moje. Já mám silné tušení, že je od něho. Víím docela přesně, že mlčel jako zařezaný, když nám o tom paní Coleová u večere vyprávěla.“

„Dostanete nápad, a teď se jím necháte unést, paní Westonová, tak jak jste to mnohokrát vytýkala mně. Nevidím žádnou známku náklonnosti — s tím klavírem tomu ani za mák nevěřím — a jen důkazy mne přesvědčí, že pan Knightley uvažuje o manželství s Jane Fairfaxovou.“

Takovým způsobem se o celou věc ještě nějaký čas přely; Emma v jejich duchovním sváru získávala pozice, protože paní Westonová byla více zvyklá ustupovat; až jim zvýšený ruch v místnosti napověděl, že čajování skončilo a na řadu přišel klavír; — a v té chvíli už se také blížil pan Cole, aby požádal slečnu Woodhousovou, zda by jim neprokázala tu čest a nevyzkoušela jej. Frank Churchill, jemuž v dychtivém zaujetí při rozhovoru s paní Westonovou nevěnovala pozornost, až na to, že postřehla, kdy usedl vedle slečny Fairfaxové, přiběhl v patách za panem Colem a přidal se vmlouvavě k jeho naléhání; a jelikož jako ve všem Emmě nejlépe vyhovovalo být první, milostivě souhlasila.

Byla si příliš dobře vědoma, nač stačí, aby se pokoušela o víc, než čeho se mohla s úspěchem zhostit; nechyběl jí ani talent pro hudbu ani temperament v přednesu drobných skladeb, jež si každý rád vyposlechne, a uměla se pěkně doprovázet při zpěvu. Při jedné písni jí příjemně překvapil další doprovod — druhý hlas, tlumeně, ale čistě zazpíváný Frankem Churchillem. Přirozeně, že se jí náležitě omluvil, když píseň dozněla, a následovaly obvyklé řeči. Nařkl ho, že má skvostný hlas, on to zdvořile popřel, všem dokola tvrdil, že o ničem takovém neví a že žádný hlas nemá. Zazpívali spolu ještě jeden duet, načež Emma postoupila své místo slečně Fairfaxo-

vé, jejíž hlas i hráčská virtuosita, jak si nemohla nepřiznat, vysoko převyšovaly její vlastní umění.

Se smíšenými pocity usedla v jisté vzdálenosti od skupinky kolem klavíru a naslouchala. Frank Churchill znovu zazpíval. Ukázalo se, že spolu už párkrát takhle muzicírovali ve Weymouthu. Avšak při pohledu na pana Knightleyho, jenž patřil k nejpozornějším posluchačům, se Emmě myšlenky brzy rozdvojily; oddala se úvahám navazujícím na podezření paní Westonové, z nichž jí sladká harmonie prostupujících se hlasů vytrhla jen

občas. Její odpor proti ženitbě pana Knightleyho ani trochu nepolevil. Spatřovala v tom jen a jen neštěstí. Přineslo by to velké rozčarování panu Johnu Knightleymu, a v důsledku toho i Isabelle. Děti by tím byly poškozeny — pro všechny by to znamenalo drtivou změnu a hmotnou ztrátu; — tatíček by se musel nejspíš vzdát svého každodenního potěšení, a co jí se týče, představa Jane Fairfaxové na Donwellu jí je prostě nesnesitelná. Nějaká paní Knightleyová, které by museli všichni ustupovat! Ne, pan Knightley se nesmí oženit. Malý Jindříšek musí zůstat budoucím dědicem Donwellu.

Po chvíli se pan Knightley ohlédl a přišel si k ní sednout. Zprvu se bavili jen o koncertu. Vyjádřil se o něm skutečně s vřelým obdivem; pomyslela si však, že nebýt paní Westonové, nevěnovala by tomu pozornost. Podrobila ho jistě zkoušce, když začala o jeho laskavosti, s níž se postaral o dopravu tetě i neteři; a třebaže jeho odpověď směřovala k tomu, aby se o věci víc nemluvilo, byla přesvědčena, že to pouze svědčí o nechuti prodlévat u vlastních šlechtných činů.

„Často mě trápívá,“ pravila, „že si netroufám při podobných příležitostech víc využívat náš kočár. Ne že bych si to sama nepřála, ale vy dobře víte, že by tatíček považoval za zcela vyloučené, aby Jamese vystavoval obtížím nějakého takového úkolu.“

„Ne, to samozřejmě vůbec nepřichází v úvahu,“ odvětil, „ale já vím, že byste si to jistě často přál.“ A usmál se, tak očividně potěšen jejími slovy, že se odhodlala postoupit ještě dál.

„Ten dar od Campbellových,“ pravila, „to fortepiano, vskutku dokazuje, že jsou to dobrosrdeční lidé.“

„Jistě,“ odvětil bez sebemenší známky rozpaků. — „Bývalo by ale moudřejší o tom slečnu Fairfaxovou předem uvědomit. Jaképak překvapení, to jsou hlouposti. K větší radosti to nepřispívá, a často z toho vznikají trapné situace. Byl bych se nadál, že z toho plukovník Campbell bude mít lepší pojem.“

Od tohoto okamžiku by Emma byla přísahala, že pan Knightley nemá s darovaným klavírem vůbec nic společného. Je-li však zcela prost hlubší náklonnosti — nepodlehli-li Janinu kouzlu — v tom ohledu tonula ještě nějaký čas v nejistotě.

Když Jane končila druhou píseň, hlas se jí zlomil.

„To stačí,“ zahučel pan Knightley, jako by myslel nahlas. „Už jste se pro dnešní večer nazpívala dost — teď si odpočíte.“

Publikum však brzy začalo žadonit o přídavek: ještě poslední píseň, rozhodně by nechtěli slečnu Fairfaxovou unavit, a proto prosí jen o jednu poslední píseň. Pak zaslechli Franka Churchilla: „Tuhle byste snad zvládla bez větší námahy: první hlas je tak lehounký. Všechna váha tady spočívá na druhém hlase.“ Pan Knightley se rozhořčil.

„Ten mladík,“ zamračil se, „nemyslí na nic, než aby se producoval. To nemůžeme dopustit.“ A zadržel slečnu Batesovou, která v tom okamžiku právě procházela kolem. „Slečno Batesová, cožpak nemáte rozum, že dovolíte neteri, aby se takhle uzpívala do ochraptění? Musíte zasáhnout. Nemají s ní slitování.“

Slečna Batesová, která se o Jane upřímně strachovala, se tentokrát ani dlouho nezdržela, aby mu vyjádřila svou vděčnost, vložila se do toho a dalšímu zpívání zamezila. Tím tedy skončila část večera věnovaná koncertu, neboť slečna Woodhousová a slečna Fairfaxová byly jediné vystupující mladé dámy; avšak zakrátko padl návrh, aby si zatančili — kdo na to první přišel, nikdo přesně nevěděl — manželé Coleovi se ho dychtivě chopili — všechno se rychle vyklidilo, aby bylo místo — paní Westonová, velká mistryně lidových tanců, zasedla ke klavíru a už se rozezněl neodolatelný valčík. Frank Churchill s nanejvýš lichořivou dvorností přikvačil k Emmě, požádal o tanec a odvedl si ji do čela sálu.

Zatímco vyčkávali, než ostatní mladí lidé vytvoří dvojice, měla Emma čas, třebaže na ni dopadal vodopád komplimentů jejímu hlasu i klavírnímu umění, rozhlížet se a zjišťovat, co činí pan Knightley. Teď se přesvědčí. Obvykle tanci neholdoval. Projeví-li velkou horlivost, aby se zadal s Jane Fairfaxovou, mohlo by to už něco znamenat. Ne; hovoří s paní Coleovou — přihlíží lhostejně; Jane odvádí k tanci někdo jiný, a on si stále ještě povídá s paní Coleovou.

Emma se přestala o Jindřiška strachovat; jeho zájmy nejsou dosud ohro-

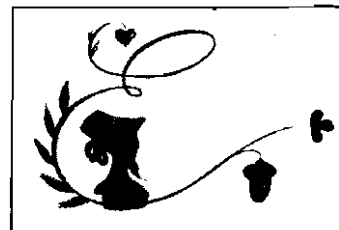

ženy; a zahájila tedy tanec s upřímným elánem a radostí. Nedali dohromady víc než pět párů, ale příležitost k tanci byla vzácná a nenadálá, a proto tak báječná; nadto shledala, že se s partnerem dobře shodnou. Opravdu jim to spolu slušelo.

Bohužel jim bylo dopřáno odtančit pouhé dva kousky. Připozdívalo se, a slečna Batesová si začala dělat starosti kvůli matičce a chtěla domů. Chvilí ještě žadonili, aby směli pokračovat, ale pak jim nezbylo než vzdát díky paní Westonové a se smutnými pohledy se rozloučit.

„Snad je to tak dobře,“ prohodil Frank Churchill, když doprovázel Emmu ke kočáru. „Byl bych teď musel požádat o tanec slečnu Fairfaxovou, a jejímu unylému tanci bych se byl po vás asi sotva dokázal přizpůsobit.“

27. KAPITOLA

Emma nezačala dodatečně litovat, že velkomyslně přijala pozvání Coleových. Večírek se jí nazířil vybavoval mnoha příjemnými vzpomínkami; a oč snad přišla ve smyslu důstojné nepřístupnosti, to jí musela bohatě vynahradit skvělá záře oblíbenosti. Obšťastnila přece Coleovy — sympatické lidi, kteří si zaslouhují, aby měli

radost — a zanechala po sobě dojem, jenž hned tak z paměti nevymizí. Vrchovaté štěstí nám však nebývá dopřáno, a to ani ve vzpomínkách: dvě okolnosti jí přitom trochu mrzely. Nebyla si jista, jestli se neprohřešila na ženské solidaritě, když prozradila Franku Churchillovi, z jakých citů podezírá Jane Fairfaxovou. V tomhle sotva jednala správně; jenomže jí se ta myšlenka vnutila tak neodbytně, že se musela projevit, a on přijímal všechno, co řekla, tak povolně, že tím skládal hold jejímu bystrozraku, a proto jí připadalo moc těžké rozhodnout, neměla-li přece jen držet jazyk za zuby.

Druhá mrzutá vzpomínka se rovněž vztahovala k Jane Fairfaxové, a v tomto případě nebyla na pochybách. Upřímně a otevřeně litovala, že neumí tak hrát a zpívat jako Jane. Pokorně želela, že byla v dětství tak líná — a sedla si tedy a půldruhé hodiny pilně cvičila.

Nakonec ji vyrušil Harrietin příchod; a kdyby jí byla stačila ke štěstí chvála od Harriet, byla by se brzy upokojila.

„Ach, kéž bych uměla tak krásně hrát jako vy a slečna Fairfaxová!“

„Nehodnoťte nás takhle jedním dechem, Harriet. Moje hraní se nepřibližuje jejímu o nic víc než lampa sluneční záři.“

„Božíčku nebeskej — a já bych řekla, že vy hraje líp. — Podle mě umíte hrát nejmíň stejně dobře jako ona. Já si tedy určitě radši poslechnu vás. Kdekdo včera večer říkal, jak krásně hraje.“

„Kdo tomu trochu rozumí, ten si jistě uvědomoval ten rozdíl. Pravda je asi taková, Harriet: já hraji dost dobře, aby mě mohli pochválit, ale pro Jane je každá chvála slabá.“

„Hm, mně to vždycky bude připadat, že se jí ve hře na piano vyrovnáte, a jestli tu je nějaký rozdíl, tak to nikdy nikdo nezjistí. Pan Cole včera povídal, že máte v hudbě vytříbený vkus, a pan Frank Churchill hovořil hodnou chvíli o vašem vkusu, a on prý že si cení vkusu víc než techniky.“

„Jenomže Jane Fairfaxová vyniká v obojím, Harriet.“

„Víte to jistě? Že hrát umí, to jsem viděla, ale nevím, jestli má i vkus. Nikdo o tom nemluvil. A já nemám ráda italské zpívání. — Člověk tomu slůvko nerozumí. A i kdyby hrála tak dobře, je to vlastně její povinnost, protože bude muset dávat hodiny. Coxovi včera večer rozprávěli úvahy, jestli se dostane do některé vznešené rodiny. Jakkpak vám Coxovi včera večer připadali?“

„Jako vždycky — hrozně neotesaní.“

„Něco mi vyprávěli,“ pokračovala Harriet trochu váhavě, „ale vlastně na tom ani tak moc nezáleží.“

Tu se jí Emma byla nucena zeptat, cože jí to vyprávěli, ačkoli měla obavy, aby nevyvolala na světlo boží pana Eltona.

„Vyprávěli mi — že u nich byl minulou sobotu na večeři pan Martin.“

„Ale?“

„Přišel za panem Coxem v nějaké obchodní záležitosti, a ten ho pozval, aby se u nich zdržel na večeři.“

„Ale?“

„Mluvili o něm dlouhou dobu, zvláště Anne Coxová. Nevím, co tím mínila dát najevo, ale ptala se mě, jestli počítám, že bych u nich v létě zase pobývala na návštěvě.“

„Mínila tím dát najevo impertinentní zvědavost, jak už to taková Anne Coxová dovede.“

„Říkala, že se choval hrozně mile, když u nich byl. Při večeři prý seděl vedle ní. Slečna učitelka Nashová si myslí, že kterákoli ze sester Coxových by byla celá šťastná, kdyby ho ulovila.“

„Dost možná. A já si zase myslím, že jsou to bez výjimky nejnevychovanější děvčata z celého Highbury.“

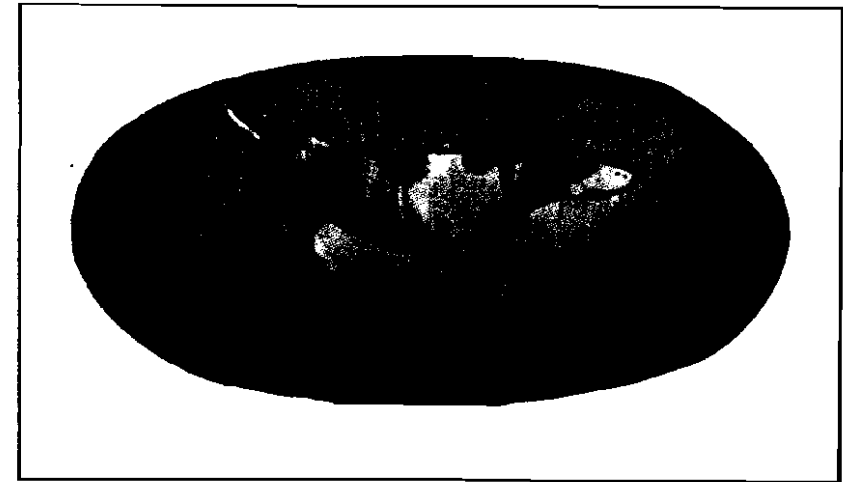
Harriet si potřebovala zajít k Fordovým. — Emma považovala za moudré ji doprovodit. Kdyby náhodou potkala Martinovy, bylo by to při jejím současném rozpoložení nebezpečné.

Harriet, kterou lákalo kdeco a půl slůvka dokázalo znejistit, nakupovala vždycky velmi dlouho; a zatímco zvolna probírala mušelíny a rozmýšlela se, Emma si stoupla ke dveřím, aby měla nějakou zábavu. — Nemohla si v tomto ohledu dělat velké naděje ani na této nejrušnější highburské tepně; — že bude kolem pospíchat pan Perry, že si pan William Cox otevře dveře vlastní kanceláře, že se bude vracet kočár páně Coleův, protože se koně byli projet, nebo že sem zabloudí tvrdohlavý mezek a na něm poslíček s dopisem — to bylo to nejzajímavější, čeho se mohla nadít, že na tom její oko spočine; a když užřela pouze řeznického tovaryše s dřezem masa, úpravnou starou paní na cestě domů od hokynáře s plným košíkem, dva toulavé psy zápasící o špinavou kost a šňůru dětí hltajících očima marci-

pán ve výkladní skříni pekařství, byla si vědoma, že si nemůže stěžovat a že tu má zábavy ažaž; nebo aspoň tolik, aby u všech dveří ještě vydržela. Člověk s bystrou, vyrovnanou myslí se obejde bez kdovíjakých výjevů a nečeká nic nečekaného.

Zadávala se po silnici k Randallsu. Scénérie ožila, objevily se na ní dvě osoby: paní Westonová s nevlastním synem; ubírají se do Highbury — samozřejmě že k Woodhousovým. Hodlali se však nejprve zastavit u paní Batesové, jejíž dům stál u silnice blíže Randallsu než Fordův obchod;

a užuž by byli zaklepali, když Emma upoutala jejich pohled. — Okamžitě přešli ulici a zamířili k ní, a včerejší příjemně strávený večer jako by ještě prohloubil potěšení z dnešního setkání. Paní Westonová jí sdělila, že se chystá navštívit Batesovy, aby si vypočetla nový nástroj.

„Můj průvodce totiž tvrdí, že jsem slečně Batesové včera večer svatosvatě slíbila zastavit se u nich dnes dopoledne. Já si to sama ani neuvědomila. Nevzpomínám si, že bychom se byly tak napevno dohodly, ale Frank si to pamatuje, a proto tam teď jdeme.“

„A než paní Westonová vykoná slíbenou návštěvu, budu se doufám já smět přidružit k vám a počkat na ni v Hartfieldu — tedy pokud se vracíte domů,“ pravil Frank.

Paní Westonová projevila zklamání.

„Měla jsem za to, že hodláte jít na návštěvu se mnou. Tolik by je potěšilo, kdybyste se u nich ukázal.“

„Já? Já bych tam jenom překážel. Možná ale — že stejně překážím i zde. Slečna Woodhousová se netváří, jako by stála o mou společnost. Paní tetinka mne vždycky pošle pryč, když nakupuje. Říká, že jí přitom jdu hrozně na nervy, a slečna Woodhousová dělá dojem, jako by měla chuť říci totéž. Co si teď počnu?“

„Nejsem tu kvůli sobě,“ pravila Emma. „Pouze čekám na přítelkyni. Zřej-

mě už bude mít brzy nakoupeno a pak se vrátíme domů. A vy byste udělal nejlépe, kdybyste šel s paní Westonovou a posoudil nový klavír.“

„Hm — když mi to radíte vy. — Ale“ (s úsměvem) „což jestli plukovník Campbell svěřil tu záležitost nějakému nedbalému příteli a ukáže se, že nástroj nemá pěkný zvuk — jak se zachovám? Paní Westonová ve mně nebude mít žádnou oporu. Stačila by na to velice dobře sama. Nepříjemná pravda vyjde z jejích úst krásně stravitelná, zatímco já jsem nehorší nešika na světě, co se zdvořilých nepravd týká.“

„Nevěřím vám ani slůvko,“ odvětila Emma. „Jsem přesvědčena, že v případě potřeby dokážete být stejně neupřímný jako každý druhý. Není však třeba se obávat, že je to nevalný nástroj. Ba právě naopak, pokud jsem slečně Fairfaxové včera dobře rozuměla.“

„Pojďte se mnou, není-li vám to příliš proti mysli,“ řekla paní Westonová. „Nemusíme se dlouho zdržet. A potom půjdeme do Hartfieldu. Tam se všichni znovu shledáme. Skutečně bych ale byla ráda, kdybyste šel na tu návštěvu k Batesovým se mnou. Budou si to tak považovat! Já žila v domnění, že to máte v úmyslu.“

Na to už nemohl nic namítat a s nadějí, že na něho čeká odměna v podobě Hartfieldu, se vrátil s paní Westonovou ke dveřím paní Batesové. Emma za nimi hleděla, dokud nezašli dovnitř, pak přešla k Harriet u příslušného pultu — a vynaložila všechn svůj důvtip, aby ji přesvědčila, že chce-li jednobarevný mušelín, nemá smysl, aby si dala ukazovat pestrý, a že modrá stužka, třeba sebekrásnější, nepůjde k vzorku v žlutém tónu. Nakonec se podařilo všechno zvládnout, včetně doručení balíčku.

„Mám to poslat k paní Goddardové, slečno?“ zeptala se paní Fordová.

„Ano — ne — ano, k paní Goddardové. Jenomže šaty na vzor mám v Hartfieldu. Paní Goddardová to ale bude chtít vidět. — A já si ty šaty na vzor můžu kdykoli vzít domů. No ale tu stužku budu potřebovat hned — takže by to bylo lepší do Hartfieldu — aspoň tu stužku. Mohla byste mi ji zabalit zvlášť, paní Fordová, vidíte?“

„To nestojí za to, Harriet, obtěžovat paní Fordovou dvěma balíčky.“

„Svatá pravda.“

„Jaképak obtěžování, slečno,“ pravila úslužná paní Fordová.

„Já bych to vlastně mnohem radši měla obojí v jednom balíčku. V tom případě to teda laskavě pošlete všechno k paní Goddardové — já vám nevím — Ne, myslím, že si to přece jen dám poslat do Hartfieldu, slečno Emmo, a večer si to odnesu s sebou domů. Co byste mi radila vy, slečno Emmo?“

„Abyste si s tím nelámala hlavu už ani půl vteřiny. Do Hartfieldu, buďte tak hodná, paní Fordová.“

„Ano, tak to bude nejmoudřejší,“ prohlásila Harriet spokojeně. „K paní Goddardové by se mi to vůbec nezamlouvalo.“

K obchodu se zvenčí blížily nějaké hlasy — či spíše jeden hlas a dvě dámy — a dívky se potkaly ve dveřích s paní Westonovou a slečnou Batesovou.

„Drahá slečno Woodhousová,“ začala druhá z nich, „utíkám přes ulici, po-

žádat vás, abyste nám prokázala tu laskavost a na chvíli k nám zašla, poseděla s námi a řekla nám své mínění o novém nástroji, vy i slečna Smithová. Jak se vám daří, slečno Smithová? — Výborně, děkuji za optání. — Poprosila jsem paní Westonovou, aby šla se mnou, že tak spíše u vás uspějí.“

„Doufám, že paní Batesová a slečna Fairfaxová jsou obě —“

„— zdravý, děkuji mnohokrát. Matička se cítí skvěle a Jane se včera večer ani nenastydla. Jak se daří panu Woodhousovi? — To jsem ráda, že slyším

tak potěšující zprávy. — Paní Westonová mi prozradila, kde vás najdu. — A tak povídám: ‚Musím tam zaběhnout a poprosit ji, aby nás poctila; matička bude celá šťastná, že ji uvidí — a když jsme se tu teď všichni tak pěkně sešli, jistě neodmítne.‘ Ano, učíte to, prosím,“ povídá pan Frank Churchill, ‚názor slečny Woodhousové bude mít svou váhu.‘ ‚Spíš by se mi to ale podařilo,“ povídám já, ‚kdybyste šli někdo se mnou.‘ — ‚Počkejte půl minuty, než dokončím své dílo,“ povídá on. — Jen považte, slečno Woodhousová, on byl totiž tak hodný a ochotně začal utahovat šroubeček na matiččiných okulárech. — Ten šroubeček se totiž dnes ráno uvolnil. — Taková vzácná ochota z jeho strany! — Matičce takhle ty okuláry byly k ničemu — nemohla si je nasadit. Z toho je vidět, že by každý měl mít dvoje brýle; skutečně je to tak. Jane to také říká. Chystala jsem se zaběhnout s nimi rovnou k Johnu Saundersovi, ale celé dopoledne mi v tom něco bránilo, hned to a pak zase ono, však víte, jak to chodí. Jednu chvíli příběhne Patty, a že prý se jí všechno zdá, jako by komín v kuchyni potřeboval vymést, a já jí povídám: ‚Pro rány boží, Patty, nechodte na mě s žádnými katastrofami, tady vypadl šroubeček z milostpaniných okulárů. Pak nám přinesli pečená jablka, paní Wallisová je poslala po učedníkovi, Wallisovi jsou k nám vždycky tak zdvořilí a úslužní — doslechla jsem se tu a tam, že paní Wallisová umí být hubatá a že někdy lidem zostra odsek-

ne, ale vůči nám je vždycky moc ochotná. A určitě si nás nepředchází kvůli tomu, co jí dáme utřít, vždyť co my spotřebujeme chleba, ne? Jsme jenom tři — a momentálně navíc drahá Jane — ale ta doopravdy nic nejí — její snídaně, to je něco otřesného, vyděsilo by vás to, kdybyste to viděly. Ani se před matičkou netroufám zmínit, jak málo jí — vždycky jí řeknu to a řeknu ono, a tak to nějak zamluvím. Ale dopoledne pak najednou dostane hlad, a na nic nemá takovou chuť jako na pečená jablka, a ona jsou také zdraví mimořádně prospěšná — onehdy jsem využila příležitosti a zeptala jsem se na to pana Perryho, když jsem ho náhodou potkala na ulici. Tedy ne že bych o tom předtím měla nějaké pochybnosti — pan Woodhouse sám mi přece tak často pečená jablka doporučoval. Myslím, že považuje toto ovoce za zcela nezávadné pouze v této úpravě. My si však často dáme i jablečkové knedlíky. Patty dělá výtečné jablečkové knedlíky. Tak co, paní Westonová, doufám, že vaše důvody převážily a že nám tyto dámy vyhoví.“

Emma „ochotně půjde pozdravit paní Batesovou atd.“ a tak se konečně hnuly z krámu a slečna Batesová už je ničím nezdržovala, až na:

„Jak se daří, paní Fordová? Promiňte mi to, já vás dřív nezahledla. Slyšela jsem, že jste dostali z města čerstvou zásilku rozkošných pentlí. Jane přiběhla včera domů celá nadšená. Děkuji za optání, ty rukavice skvěle padnou, jenom jsou trochu volné v zápěstí, ale Jane si je zabrala.

O čempak jsme to mluvily?“ zauvažovala, jakmile se všechny ocitly na ulici.

Emma byla zvědavá, co z vši té změti vyhmátne.

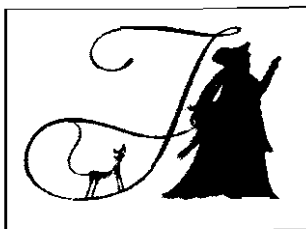
„Na mou věru, teď si nevzpomenu, o čem jsme to mluvily. Aha! Matiččiny okuláry. Pan Frank Churchill projevil takovou vzácnou ochotu! ‚Dovolíte?‘ povídá, ‚myslím, že bych ten šroubeček dokázal utáhnout; takováhle práce mě velice baví.‘ — To přece od něho bylo tak... no nemyslíte? Musím říci, že jsem sice o něm předem hodně slyšela a hodně si od něho slibovala, ale on ve skutečnosti předčí všechno očekávání... Upřímně vám blahopřeji, paní Westonová. Nic lepšího si milující rodiče v synovi ani nemohou... ‚Dovolíte?‘ povídá, ‚myslím, že bych ten šroubeček dokázal utáhnout; takováhle práce mě velice baví.‘ Do smrti nezapomenu, jak mile to říkal. A když jsem přinesla z komory ta pečená jablka a vyjádřila naději, že naši přátelé nás pocítí a ochutnají, povídá rovnou, že prý žádné ovoce není ani zpola tak chutné, a tohle jsou nejlákavější domácí pečená jablka, na jakých kdy moje oko spočinulo.‘ To přece bylo od něho tak... A jak to řekl! Víím, že to nebyl pouhý kompliment. Jsou to skutečně lahodná jablka a paní Wallisová je peče mistrně — jenomže je nepečeme víc než nadvakrát a musela jsem panu Woodhouseovi slíbit, že je budeme dělat natříkrát — slečna Woodhouseová snad bude tak laskavá, že se o tom nezminí. Tahle jablka, to je nejlepší druh na pečení: jsou všechna z Donwellu — pan Knightley nás vždycky bohatě zásobí. Pošle nám jich každý rok pytel; a nikde jinde se nenajde jablko, aby tak dlouho vydrželo — má myslím dvě takové jabloně. Matička tvrdí, že už za časů jejího mládí byl

donwellský sad proslulý. Ale onehdy jsem zažila takové rozčilení — pan Knightley se tu totiž dopoledne zastavil a Jane právě jedla jedno z těch jablek, a tak na ně přišla řeč a já mu vykládám, jak jí chutnají, a on se ptá, jestli už nejsme na dně svých zásob. ‚Jistě už žádná nemáte,‘ povídá, ‚a tak vám pošlu další, protože jich mám mnohem víc, než sám spotřebuji. William Larkins mi jich letos přenechal víc než jindy. Pošlu vám nějaká, než se to všechno zkazí.‘ Tak jsem ho prosila, aby to nedělal — protože co se toho týká, jestli už jsme na dně, to bych byla musela lhát, kdybych mu byla řekla, že nám jich zůstala ještě spousta — zbývalo jich skutečně sotva půl tuctu a všechny jsme je schovaly pro Jane — jenom jsem nechtěla dopustit, aby nás ještě zásobil, když už nám tak štědře nadělil, a Jane mu to řekla také. A když pak odešel, skoro jsme se kvůli tomu pohádaly — ne, neměla bych říkat pohádaly, protože jsme se ještě co živý nepohádaly — ale byla z toho celá nešťastná, a proč prý jsem doznala, že už s jablky končíme; měla jsem mu prý raději namluvit, že nám jich ještě zbývá hodně. ‚Ale děvenko,‘ povídám, řekla jsem mu jen to, co jsem mohla říct. Každopádně hned ten večer přinesl William Larkins další jablka, stejný druh, byla jich skoro nůše, a tak jsem se zaradovala, sešla jsem dolů, promluvila jsem si s Williamem Larkinsem a všechno mu to povídám, jak si jistě umíte představit. Známe se s Williamem Larkinsem od nepaměti a vždycky ho ráda vidím. Později jsem se ale dověděla od Patty, že prý to byl zbytek těchhle jablek — William jí to řekl — víc prý jich pán nemá — takže si teď už nemůže žádné upéct ani podusit. Williamovi samému to nevadilo, hřálo ho pomýšlení, že jich pán tolik prodal; protože Williamovi, jak víte, leží na srdci, aby jeho pán hlavně hodně vydělal; ale paní Hodgesová prý se zlobila, že jí je všechna seberou. Nechtěla se smířit s tím, že pán si nebude moct na jaře poručit jablečkový koláč. To všechno vykládala William Patty, ale nakázal jí, ať si z toho nedělá těžkou hlavu a nám ať o tom prý nic neříká, protože paní Hodgesová často kvůli něčemu bručí, a pokud se podaří tolik jablek prodat, co na tom sejde, kdo sní zbytek. Patty mi tohle všechno vyklopila a já z toho byla doopravdy hrozně rozčilená. Nechtěla bych ani za živý svět, aby se to doneslo k panu Knightleymu. Byl by z toho tak... Chtěla jsem to zatajit i před Jane, ale bohužel mi to uklouzlo, než jsem se nadála.“

Slečna Batesová doříkala svůj monolog právě ve chvíli, kdy Patty otevřela dveře; a návštěvnice vystupovaly po schodech, aniž musely sledovat nit jejího vyprávění, pronásledovány pouze zvukovými důkazy její všeobjímající dobré vůle.

„Dejte si laskavě pozor, paní Westonová, u toho oblouku je další schod. Dejte si laskavě pozor, slečno Woodhouseová, máme bohužel dosti tmavé schodiště — nadměru tmavé a úzké. Dejte si laskavě pozor, slečno Smithová. Mám takovou starost, slečno Woodhouseová, neporanila jste si nohu? ... Pozor na schod v tom oblouku, slečno Smithová.“

akmile překročily práh salónku, naskytl se jim výjev dýšící klidem a mírem: paní Batesová, zbavená obvyklého spojení se světem, klímala u krbu, Frank Churchill si u stolku vedle ní pilně hleděl okulárů a Jane Fairfaxová stála zády k nim u svého klavíru, zcela na něj soustředěná. Příčinlivé pracovní úsilí však mladíkovi nezabránilo, aby se blaženě

nerozzářil, když Emmu opět spatřil. „Mám radost o dobrých deset minut dřív, než jsem předpokládal,“ zašeptal jí. „Jste svědky toho, jak se snažím být užitečný. Povězte, jestli si myslíte, že to svedu.“

„Bože, vy jste to ještě nedodělal?“ ozvala se paní Westonová. „Kdybyste si měl vydělávat na živobytí jako cizelér, to byste při takovémto pracovním výkonu tuze potenku pískal.“

„Nepracoval jsem bez přerušení,“ odvětil. „Pomáhal jsem slečně Fairfaxové s klavírem, aby stál docela pevně. Myslím, že je tu podlaha trochu nerovná. Vidíte, jak jsme jednu nohu vypodložili papírem. To je od vás milé, že jste se daly přemluvit a přišly jste. Skoro jsem se bál, že budete pospíchat domů.“

Zaonačil to tak, aby si sedla vedle něho; jal se dělat značný rozruch, když pro ni hledal nejkrásnější pečené jablko, a snažil se ji přimět, aby mu pomohla nebo aspoň poradila s jeho prací, dokud Jane Fairfaxová nezasedla opět ke klavíru. Že se k tomu neodhodlala hned, to zaviniily nervy, usoudila Emma; nemá ještě klavír tak dlouho, aby se ho dotýkala bez vzrušení; musí zavolat na pomoc rozum, než je s to hrát; a Emma nemohla než soucítit s takovým duševním stavem, ať už jej přivodilo cokoli, a umínila si, že už jej nikdy nebude přetřásat se svým sousedem.

Konečně začala Jane hrát, a třebaže první taktý zazněly chabě, postupně rozehrála nástroj k plnému výkonu. Paní Westonová byla unesena už předtím a byla unesena zas; Emma za ní nezůstala v chvále pozadu a klavír byl na základě odborného prozkoumání uznán za prvotřídní.

„Ať už plukovník Campbell pověřil tím posláním kohokoli,“ prohlásil Frank Churchill a usmál se na Emmu, „nezhostil se dotyčný svého úkolu špatně. Slýchal jsem ve Weymouthu často o plukovníkově vybraném vkusu a jsem si jist, že ty měkké vysoké tóny by se jemu i *ostatním z jeho rodiny* zvlášť zamlouvaly. Řekl bych, že buď dal svému pověřenci velice podrobné instrukce, anebo napsal k Broadwoodovi sám. Co o tom soudíte, slečno Fairfaxová?“

Jane se neotočila. Nemusela slyšet, protože jí zároveň cosi říkala paní Westonová.

„Mějte ohled,“ zašeptala mu Emma, „vždyť to byl jen nepodložený dohad. Nemučte ji.“

Zavrtěl s úsměvem hlavou a zatvářil se, jako by nepochyboval ani necítil špetku soucitu. Zakrátko začal nanovo:

„Vaši přátelé v Irsku se jistě těší vědomím, že vám takto způsobili radost, slečno Fairfaxová. Vsadil bych se, že na vás často myslí a uvažují, kdy asi bude nástroj doručen k vašim rukám. Co myslíte, ví plukovník Campbell, že transakce byla dovršena právě v těchto dnech? Co myslíte, určil při objednavce přesně datum dodání, anebo spíš poslal jen všeobecné pokyny a nechal vše náhodě a možnostem obchodníka?“

Odmlčel se a tentokrát musela slyšet: nemohla se vyhnout odpovědi.

„Dokud nedostanu od plukovníka Campbella dopis,“ pravila nuceně klidným hlasem, „sotva se mohu něčeho s jistotou domýšlet. Musela bych jen hádat.“

„Zajisté — a člověk někdy hádá správně a někdy hádá špatně. Kéž bych teď uhádl, kdy už se mi konečně podaří ten šroubek pořádně upevnit. Vidíte, slečno Woodhousová, jaké nesmysly mluví ten, kdo těžce pracuje, pokud přitom vůbec mluví. — Pravý dělný lid, ten patrně drží jazyk za zuby, ale my panstvo se při práci chytáme slov — slečna Fairfaxová říkala cosi o hádání. Prosím, a je to hotovo. Mám tu čest, madam,“ (k paní Batesové) „vrátit vám vaše brýle prozatímně vyléčené.“

I nastalo vřelé díkůvzdání ze strany matky i dcery; aby tomu druhému poněkud unikl, přešel ke klavíru a poprosil slečnu Fairfaxovou, která u něj dosud seděla, aby ještě něco zahrála.

„Kdybyste byla moc hodná, tak byste si zvolila jeden z těch valčíků, které jsme včera večer tančili. — Dopřejte mi, abych jej směl znovu prožívat. Vás možná tak neuchvátily jako mne — připadala jste mi celou tu dobu unavená. Tuším, že jste uvítala, když tanec skončil, ale já bych byl dal celý svět — tedy ten svět, který mám na dávání — za další půlhodinku.“

Rozehrála se.

„Je to nádherné, znovu slyšet melodii, při níž byl člověk šťasten! — Tohle se tančilo ve Weymouthu, nemýlím-li se.“

Zvedla k němu na okamžik oči a do krvava se zarděla. Vzal ze židle u klavíru nějaké noty, obrátil se k Emmě a pravil:

„Tohle ještě vůbec neznám. Vy ano? — Cramer. — A zde je nový soubor irských písní. Pochopitelně, vzhledem k okolnostem. Všechny ty noty přišly zároveň s klavírem. To bylo od plukovníka Campbella skutečně pozoruhodné. — Uvědomil si, že tu slečna Fairfaxová žádné noty mít nemůže. Vážím si zvlášť této části jeho dobrého skutku. Svědčí o tom, že popud k činu vyšel přímo ze srdce. Není na něm nic zbrklého, nic nepromyšleného. Vedla ho jen a jen upřímná náklonnost.“

Emma si přála, aby nemluvil tak nepokrytě, ale i proti své vůli se bavila; a když při letmém pohledu na Jane Fairfaxovou zachytila její prchavý úsměv, když se přesvědčila, že hluboký ruměncem špatného svědomí provází úsměv tajné blaženosti, přestala si to žertování tak vyčítat a neměla vůči ní už tolik provinilý pocit. — Ta líbezná, vzorná, dokonalá Jane Fairfaxová zřejmě chová ve svém srdci city velice odsouzenihodné.

Přinesl jí všechny ty noty a spolu si je prohlíželi. Využila té příležitosti a zašeptala mu:

„Mluvíte příliš nezastřeně. Jistě vám rozumí.“

„Vždyť chci, aby mi rozuměla, a za své nápovědi se pranic nehanbím.“

„Já se ale za to skoro hanbím a lituji, že mě to kdy napadlo.“

„Jsem moc rád, že vás to napadlo a že jste se mi s tím svěřila. Teď si umím vysvětlit všechny její zvláštní pohledy i počínání. Stud přenechte jí. Pokud se dopustila něčeho špatného, sluší se, aby se styděla.“

„Vidím, že se toho pocitu nemůže zbavit.“

„O tom si dovolím pochybovat. Vždyť právě teď hraje *Robina Adaira* — jeho oblíbenou melodii.“

Zakrátko nato přecházela slečna Batesová kolem okna a přitom zahlédla kousek od domu pana Knightleyho na koni.

„Podívejme se, pan Knightley! — Musím s ním promluvit, jestli to půjde, aspoň abych mu poděkovala. Nebudu otvírat okno zde, protože byste se všichni nastydli, ale můžu přece jít do matiččina pokoje vedle. Hádám, že se na chvíli staví, až uslyší, kdo tu je. To máme štěstí, že jste se tu všichni tak sešli! — Jaká čest pro náš salónek!“

Její slova doznívala už z vedlejší místnosti. Tam rozrazila okenní křídla dokořán, okamžitě upoutala pozornost pana Knightleyho a každou slabiku jejich rozhovoru pak ostatní slyšeli tak zřetelně, jako by se ho bezprostředně zúčastnili.

„Jak se daří? — Jak se daří? — Dobře, děkuji za optání. Jsme vaše velké dlužnice za ten kočár včera večer. Přijely jsme domů právě včas, matička už nás vyhlížela. Prosím pojďte dál, jen pojďte dovnitř, zastanete tu některé přátele.“

Takto zahájila slečna Batesová; a pan Knightley byl zřejmě odhodlán dostat se ke slovu také, neboť vzápětí zazněl jeho hlas velmi energicky a autoritativně:

„Co vaše neteř, slečno Batesová? Chci se pozeptat na vás na všechny, ale obzvláště na ni. Jak se cítí slečna Fairfaxová? — Doufám, že se včera večer nenastydla. Jakkak se dnes cítí? Povězte mi, jak se vede slečně Fairfaxové.“

A slečna Batesová musela na tento dotaz nejprve odpovědět, než projevila ochotu poslouchat ji dál. Posluchači z toho měli legraci a paní Westonová vrhla na Emmu významný pohled. Emma však zavrtěla hlavou v neochvějně nevíře.

„Jsme vaše velké dlužnice — vaše velké dlužnice za ten kočár,“ navázala znovu slečna Batesová.

Přerušil ji zkrátka: „Jedu do Kingstonu. Nepotřebujete tam něco zařadit?“

„I propána — do Kingstonu, říkáte? — Paní Coleová onehdy povídala, že by cosi potřebovala v Kingstonu.“

„Paní Coleová má služebnictvo a může si někoho poslat. Ptám se, jestli tam nepotřebujete něco vy?“

„Ne, děkuji vám. Ale pojďte přece dál. Hádejte, kdo je u nás. Slečna Woodhousová a slečna Smithová. Zašly k nám laskavě, aby si poslechly nový klavír. Nechte koně U koruny a pojďte dál.“

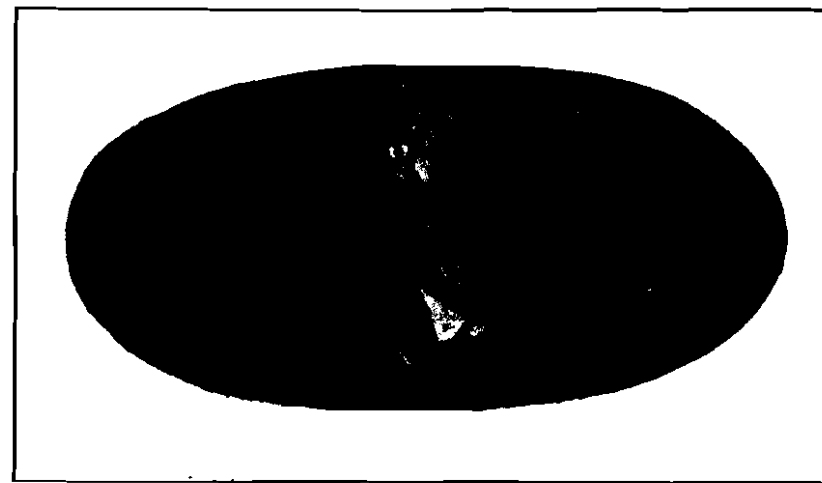
„No —“ protáhl, jako by uvažoval, „snad tedy na pět minut.“

„A je tu ještě paní Westonová a pan Frank Churchill! — To máme štěstí, tolik přátel pohromadě!“

„Ne, víte co, teď ne. Děkuji vám, ale nemůžu se zdržet ani pár minut. Potřebuji být co nejrychleji v Kingstonu.“

„I jen pojďte! Všechny by nás to tak potěšilo!“

„Nene, váš salón je už tak dost plný. Navštívím vás někdy jindy a poslechnu si váš klavír.“

„To je mi líto! — Ach, pane Knightley, to byl včera skvostný večírek — překrásný! Viděl jste kdy takový bál? Uchvatné, že? — Slečna Woodhousová s panem Frankem Churchillem. V životě jsem neviděla nic, co by se tomu vyrovnalo.“

„Jistě, úchvatný pohled, co jiného taky můžu říct. Předpokládám, že slečna Woodhousová a pan Churchill slyší každé slovo. Ale nevidím důvod“ (ještě hlasitěji) „nezahrnout do té chvály i slečnu Fairfaxovou. Podle mého mínění tančí slečna Fairfaxová velice krásně a paní Westonová je bez výjimky nejlepší hráčka lidových tanců v celé Anglii. A jestli vaši hosté vědí, co se sluší a patří, řeknou teď na oplátku zas hezky hlasitě něco o mně, jenomže já se nemůžu zdržet, abych si to vyposlechl.“

„Ach, pane Knightley, jen ještě vteřinku — je to důležité — to rozčilení — Jane a já jsme obě celé rozčilené z těch jablek.“

„Copak se vám na nich nezamlouvá?“

„Když pomyslím, že jste nám poslal všechna, co jste měl! Říkal jste, že vám jich zbývá ještě spousta, a teď nemáte jedno jediné. Jsme z toho celé pryč. Paní Hodgesová se právem rozhněvala. William Larkins se o tom zmínil. To jste neměl dělat, opravdu ne. Ach já — už je pryč. Neslyší rád, když se mu děkuje. Já si ale myslela, že se přece jen zdrží, a bývala by to škoda, pomlčet o ... Tak se mi to nepovedlo.“ (Přicupitala do salónu.) „Pan“

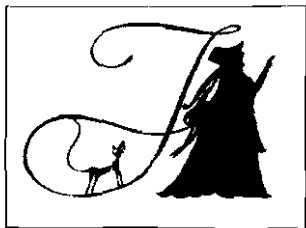
Knightley se nemohl zdržet. Jede do Kingstonu. Ptal se mě, jestli tam něco nepotřebuji...“

„Ano,“ pravila Jane, „slyšeli jsme jeho laskavou nabídku, slyšeli jsme všechno.“

„Jistě, to si umím představit, děvenko, vždyť přece dveře byly dokořán, okno bylo dokořán a pan Knightley mluvil dost hlasitě. Umím si představit, že jste všechno slyšeli. „Nepotřebujete něco zařídít v Kingstonu?“ povídá, a tak jsem se zmínila... Ale slečno Woodhouseová, musíte už jít? — Mně to připadá, že jste sotva přišly — bylo to od vás tak milé.“

Emma seznala, že mají skutečně načase vrátit se domů. Návštěva trvala už příliš dlouho, pohled na hodinky jim napověděl, že se pomalu chýlí k polednímu, a tak se rozloučila i paní Westonová se svým společníkem; mohli si však dopřát už jen toho, že doprovodili obě slečny k branám Hartfieldu, než se sami vydali zpátky na Randalls.

29. KAPITOLA

Je snad i možné se bez tance dočista obejít. Jsou známy případy, kdy uplynula dlouhá řada měsíců, jeden za druhým, a mladí lidé se přitom ani jednou nezúčastnili ničeho, co by se bálu i jen vzdáleně podobalo, a nevzešla jim z toho žádná podstatná újma ani tělesná, ani duševní; — jakmile s tím však někde začnou — jakmile jedinkrát okusí požitku sviž-

ného pohybu, třeba jen krátce — musela by to být velice těžkopádná společnost, aby se nedožadovala opakování. Frank Churchill si v Highbury zatančil a toužil si zatančit znovu a poslední půlhodinku jedné večerní návštěvy v Randallsu, k níž se dal pan Woodhouse s dcerou přemluvit, věnovali oba mladí lidé tomu, že kulí v tomto směru plány. Frank s tím nápadem přišel a prosazoval jej s velkou vehemencí; jeho společnice zase mohla nejlépe posoudit těžkosti s tím spojené a dbát, aby se zachoval dostatečný prostor i bontón. Zároveň však měla i dost chuti znovu předvést světu, jak skvěle tančí pan Frank Churchill se slečnou Woodhouseovou — oddávat se umění, v němž ji Jane Fairfaxová nepřetrumfla — ba i prostě jen si zatančit, bez postranních myšlenek zrozených z marnivosti —, takže mu ochotně pomáhala zprvu na kroky změřit salón, kde dleli, aby zjistili, kolik hostů by se sem vešlo, a pak stanovit rozměry druhého salónu v naději, že přes páně Westonovo tvrzení o naprosto shodných prostorách obou pokojů nakonec objeví, že je přece jen trochu větší.

Jeho první návrh a prosba, aby tanec, který začal u Coleových, byl dovršen zde — aby se shromáždila táž společnost a hrála táž hudebnice — se setkaly s ochotným porozuměním. Pan Weston se nápadu chopil s velkým elánem a paní Westonová vlídně přislíbila, že zůstane u klavíru, dokud budou mít chuť tančit; i přišel na řadu zajímavý úkol spočítat, kdo má být přítomen, a stanovit prostor, potřebný pro každý taneční pár.

„Vy a slečna Smithová a slečna Fairfaxová, to jste tři, a obě slečny Coxovy, to je dohromady pět,“ opakoval Frank Churchill mnohokrát po sobě. „Pak by tu byli oba Gilbertové, mladý Cox, můj otec a já, a ještě pan Knightley. Ano, to k zdařilé zábavě postačí. Vy a slečna Smithová a slečna Fairfaxová, to jste tři, a obě slečny Coxovy pět. A pro pět párů je zde místa ažaž.“

Brzy se však ukázalo, že je to příliš jednostranný názor.

„Bude to skutečně dost místa pro pět párů? — Já mám dojem, že ne.“

A dále:

„Kvůli pěti párům nakonec ani nestojí za to, požádat ples. Pět párů není nic, když se nad tím člověk zamyslí. Ani se to nehodí, pozvat *pouze* pět párů. Jevilo se mi to přijatelné jen v první chvíli.“

Kdosi podotkl, že slečna Gilbertová ohlásila svou návštěvu u bratra, a že jí tedy bude třeba pozvat s ostatními. Jiný vyjádřil názor, že paní Gilbertová by si byla onehdy večer ráda zatančila, kdyby ji byl někdo vyzval. Měl by se prý pozvat i druhý mladý Cox, a když nakonec pan Weston jmenoval rodinu jistého bratrance, již by sotva mohli pominout, a další dávné přátele, na něž nesmí zapomenout, ukázalo se, že z pěti párů bude určitě nejméně deset, a přešlo se k mimořádně vzrušujícím úvahám, jak s nimi naložit. Oba salóny měly dveře přímo proti sobě. „Což využít obou pokojů a protančit vždy přes chodbu?“ To jim připadalo jako nejlepší řešení, avšak zase ne tak dobré, aby většina z nich nehledala lepší. Emma pravila, že to bude nepříhodné; paní Westonová se křížovala, jak by to potom bylo s večerí; a pan Woodhouse byl zásadně proti v zájmu zdraví. Rozrušilo ho to natolik, že skutečně nemohli při tomto nápadu setrvat.

„Probůh, jen to ne!“ zalkal. „To by byla veliká neprozřetelnost! Už kvůli Emmě bych to nedopustil! Emma je křehká bytost. Mohla by to hrozně odstonat. A zrovna tak chudinka malá Harriet. A zrovna tak vy všichni. Paní Westonová, vy byste jistě musela ulehnout. Nedopustíte, aby se přetřásaly takové divoké nápady. Prosím vás, nedovolte jim to. Ten mladík“ (ztišil hlas) „je velice bezohledný. Neříkejte to jeho otci, ale ten mladík se mi dvakrát nelíbí. Celý večer stále jen otvírá dveře a s velkou bezohledností je nechává otevřené. Vůbec nedbá na průvan. Nechci vás proti němu popudit, ale mně se nezamlouvá.“

Paní Westonovou takovéto obvinění mrzelo. Byla si vědoma jeho závažnosti, a promlouvala tedy k panu Woodhouseovi, jak jen uměla, aby to napravila. Zavřeli rychle všechny dveře, nápad s chodbou zavrhlí a vrátili se k první eventualitě, že by se tančilo pouze v tom pokoji, kde všichni seděli; a Frank Churchill projevil tolik dobré vůle, že prostor, který se mu před čtvrthodinou zdál sotva dostačovat pro pět párů, se nyní snažil ocenit jako bohatě vyhovující deseti.

„Posuzovali jsme to příliš velkolepě,“ pravil. „Předpokládali jsme zbytečně mnoho prostoru. Sem se přece vejde deset párů docela dobře.“ Emma mu odporovala. „Byli by stísnění — hrozně stísnění. A co je nepříjemnějšího než tančit tam, kde se člověk nemůže ani zatočit?“